

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vineria

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancaute se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir pe 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul convenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Ce e de făcut?

Raporturile dintre Biserică și stat sunt într-o fază haotică. Partidele politice nu și-au fixat o atitudine hotărâtă în chestiile bisericesti: Confesiunile minoritare, mai svelte caută să profite de această situație și să se întărească în fortărețe puternice.

Astăzi primăvara un sol al țării a încheat un acord cu Vaticanul, dând forme legale unui așezământ bisericesc intern, care funcționa în mod ilegal. Înțelegem Statusul catolic din Transilvania.

O confesiune minoritară a țării s'a întărit și mai mult, dacă atât puternicia ei mai avea nevoie de confirmarea unor privilegii din partea Statului nostru. Confesiunile minoritare din patrie se bucură de protecția și de sprijinul ei. Da, fiindcă poporul românesc e tolerant și generos din instinct. Mănecând din această generozitate și toleranță proverbială, s'a acordat sectarilor neștiințită libertate de propagandă și li se tolerează să insulte chiar credința strămoșească și tagma preotească.

Dar când se tratează de Biserica creștină a acestui pământ suntem de o atitudine ciudată.

Pe când la București se cedează teren în inima capitalei pentru

o catedrală unită, ortodocșii sunt împiedicați să-și zidească o modestă capelă la Blaj.

Toate îngrădirile de libertate sunt îngăduite și primesc forme legale.

Din Biserică de stat, cum era mai înainte în Vechiul Regat, a devenit prin constituție *Biserica dominantă*, a majorității locuitorilor. Fiecare partid politic și bărbat de stat român e liber să-și spună cuvântul în trebile bisericesti, după cum îl taie capul, pentru că, Dragă Doamne, suntem un stat modern în care biserica este o instituție anacronică, și e dedată a fi slugă plecată, mulțumită că e tolerată să facă umbră pământului.

O lege pentru organizarea bisericii s'a dat, ce e drept, însă legile de azi în concepția democrației românești se pot schimba din an în an — și chiar fără să fie schimbate, nu se aplică după litera și spiritul lor.

Însă această lege de organizare nu e totuși o lege de experimentare. Statutul organic al Mitropolitului Șaguna era stâlpul de lumină în întunericul asuprii, pe drumul către Canaanul Făgăduinții. Cât timp ne-am găsit în această fortăreață, Biserica națională ni-a fost cea mai scumpă instituție a sufletului național. Ea a înflorit în Ardeal în vreme

ce în Vechiul Regat biserica a tânjit și a îndurat umiliri dureroase.

Prin caracterul ei defensiv, constituția bisericescă Șaguniană nici azi nu este în urma vremii noastre.

Grăbiții reformatori, clerici sau mireni nu vor putea propune Bisericii o lege mai bună decât aceasta, care în principiile ei se indentifică cu neamul în aspirațiile sale de progres moral, național și cultural, și are privilegiul de a întrupa postulatele superioare ale democrației, în sensul cel mai nobil al cuvântului.

Fiind Biserica ortodoxă organul național și expresia conștiinței religioase a neamului, organizația și libertățile ei trebuie să fie protejate din partea Statului.

Ori guvernării, cari în loc să aprecieze valoarea și importanța Bisericii noastre, socotesc că îngenunchind un rival temut, săvârșesc cea mai dezastruoasă și mai nefastă operă distructivă.

Dar ce ne rămâne de făcut?

Să alergăm după partidele politice, care n'au grijă de Biserică și de slujitorii ei?

Experiența de zece ani și mai bine ne arată că pe această cale nu e consult să mai umblăm.

«Prin noi înșine», și în strânsă legătură cu credincioșii, cari au mulți dascăli dar puțini *parinți*.

Cătră tinerii dela răscruce

Acum, când se apropie începutul unui nou an academic, un rând întreg de tineri se chinuiesc cu întrebarea în ce direcție să-și îndrumeze viața. Mulți rezolvă această întrebare — dacă se poate numi rezolvare și numai o mișcare externă într-o direcție, fără o suficientă clarificare lăuntrică — luând de criteriu aprecierile utilitariste și oportuniste ale societății largi. Fără îndoială, vârsta și neștiința îi face aproape pe toți să conceapă idealist chiar și carierele cele mai străine de categoria idealismului. Și e drept că orce carieră, orce meserie, fie ea cât de legată de cele materiale, poate fi exercitată idealist, desinteresat, într'un nobil spirit de sacrificiu. Dar tinerii nu se gândesc numai la acest fel de idealism când fantazia le îmbracă viitoarea carieră în vestmânt așa de strălucitor. Ei își închipue că specialitatea lor nu va fi numai tehnică a materiei, înregistrarea fenomenelor ce se petrec în materie și formularea lor în legi generale, apoi modelarea materiei în cadrul legilor observate; ei își închipue vag că peste aceasta, specialitatea lor se ridică

FOIȘOARA

Pe marginea unui document din sec. 18.

— Stăruind în credința ortodoxă —
(Sfârșit)

Tari în credință, acești evlavioși creștini n'au voit cu nici un chip să primească unația. Urmarea a fost, că bieții de ei la anul Domnului 1764, scoși din Tohan, cu forța armată, silii să-și părăsească biserica cu parclisul părintelui Bucur, la care țineau așa de mult, și lăsară casele, pământurile moștenite din moși-strămoși și luară tolagul pribegiei. Unii din ei s'au risipit prin comunele vecine, alții, — se zice, — ar fi mărit populația comunei «Tohan», din județul Buzău, iar o parte, — cum îmi spuneau bătrânii acum 61 ani, — în număr de 60 familii, în majoritate olari, s'au retras în o pădurice numită «Dumbravă»

pe teritoriul comunei Râșnov, unde și-au făcut bordeie în pământ.

O singură familie cu numele «Fiera», — după spuse bătrânilor, — nu s'a solidarizat cu masa populației din Tohan, ci a rămas în comună primind unația și celelalte condiții impuse, pentru ceea ce a și fost bine remunerată, dându-i-se din partea statului, pe lângă ce a avut, și alte moși. Azi, după 168 de ani, în Tohanul-vechi nu exista decât două familii cu numele «Fiera», (doi frați).

Comuna Tohan, rămasă fără locuitori, s'a împopulat în scurtă vreme, cu elemente de tot felul dându-se fiecăruia casă și moșie cu condiția de a primi unația și a se încorpora în regimentul de graniță.

Din autograful părintelui Bucur, reprodus mai sus, se constată, că în Tohan la anul 1761, când s'a târnosit «Parclisul», mai erau 5 preoți, anume: preotul Mihai, preotul Ioan, preotul Radu, preotul Stoica și preo-

tul Oprea. Din acești 6 preoți, — tot după spusele bătrânilor, — numai preotul Mihai și preotul Oprea au însoțit și au rămas nedespărțiți de cele 60 familii, stabilite provizoriu în dumbrava Râșnovului, ceilalți își vor fi căutat loc în alte părți.

În «Dumbravă» colonia de 60 familii a petrecut până în anul 1769, când orașul Brașov, care era în acest județ «Domn de pământ» (Grund Herr) văzând mizeria în care trăiau acești nepăstuiți ai stăpânirii vitrege, — s'a înduplecat și li-a cedat terenul din partea dreaptă și stângă a râului «Turcu», la o depărtare de 3 km. de fostul lor sat Tohan. Aci au fondat un sat nou, pe care l-au numit «Tohanul nou», spre deosebire de Tohan, acum devenit vechi¹. Ora-

¹ În amintirea generalului Traian Moșoiu, de curând răposat, locuitorii Tohanului nou au cerut ca această comună care este locul de naștere a regretatului dispărut, să poarte numele *gen. Traian Moșoiu*. Red.

șul Brașov însă și-a reținut pentru sine în cele două câmpuri 32 holde, 8 de cele «strâmbe»; 8 de cele «late» în câmpul din sud; 8 de cele «lungi» 8 în «Rădăcini» în câmpul din jos; trei fânațe «Lunca Domnului», «Locul morii» și funicelele (opt), apoi dreptul de cârciumărit de moară și pescuit, iar pe deasupra a obligat pe noii locuitori să dea în fiecare an obișnuita decimă (dijmă) din zece clăi de bucate una orașului; să dea ajutor la facerea fânului și la repararea canalului morii, ori de câte-ori ar cere trebuința. În mijlocul comunii și-a zidit o casă mare cu alte supraedificate, împrejmuite cu o grădină de pomi și alta de legumi, iar în fața acestora, peste drum, o șură mare, în care strângea «dijma». Toate acestea în timpul din urmă orașul le-a pus în vânzare prin licitație așa, că casa cu supraedificatele și cu ambele grădini le-a cumpărat biserica no-

la ceva cu mult mai înalt, cu mult mai esențial, la cunoașterea adevăratei realități. Căci aceasta este marea sete și dorința dominantă a lor.

Acestor tineri trebuie să le spunem că adevăratele infinituri ale realității, infinituri nu numai ca extindere mută și surdă, ca monotonie plată, ci ca veșnică noutate și surpriză, nu se găsesc în direcție fizic-longitudinală și verticală, nici în complexitatea țesuturilor, a culorilor și a mișcărilor, ci în suportul metafizic al lucrurilor, în spirit și în viața spirituală. Setea de-a ști, departe de a fi satisfăcută de cunoștințele despre compoziția chimică a corpurilor, despre viața instinctivă a insectelor, despre felul cum să faci drumuri, să modelezi metalul etc., e adormită, înăbușită de aceste preocupări.

Setea de *cunoaștere* o satisface mereu și o ține mereu trează mai mult decât oricare alt studiu, cel al teologiei. Filozofia, deși se ocupă și ea cu aceleași întrebări fundamentale ale existenței, totuși, prin faptul că nu pretinde ca mijloc de cunoaștere și o puternică viață lăuntrică, rămâne prea mult abstractă și intelectualistă, și acordă prea puține satisfacții sufletului.

Se crede că teologia omoară în om toată libertatea spiritului de-a se îndoi, de-a cugeta personal, de-a se depăși, că omoară orice curiozitate în înțelegerea vieții.

Aceasta e profund eronat. Dimpotrivă, nici una din științele contingente nu lasă și nu promovează în om libertatea spiritului de-a înțelege lumea, cum o face teologia. Domeniul fiecărei științe se limitează la o sumă de fenomene, pe care omul de știință *trebuie* să le înregistreze așa cum sânt, să le clasifice, să constate legile care le conduc. Sânt și în teologie dogmele bisericii cari trebuiesc mărturisite, dar ele sânt doar formulările ultime, cele mai generale și, multe din ele,

pe planul abstract, ale unor adevăruri, cari se descoper și se trăesc personal într'o serie îndelungată de faze ale vieții. Și nu există doi oameni cari să descopere și să trăiască la fel, după aceeași metodă, din aceleași impulsuri și cu aceeași coloratură, calea până la vârfurile vagi, ascunse în nuori, cari sânt dogmele. Câtă libertate de spirit lasă aci și chiar cere teologia. Căci numai acela e teolog adevărat care folosește întreaga libertate a spiritului său la înțelegerea vieții, tinzând numai sincer la putința de a-și formula experiențele sale spirituale în formulele stabilite de biserică. Viața bisericească nu folosește nimic dela ilustra suficientă de sine care nu-și pune nici o întrebare, dela indiferența celui care nu cetește, nu se zbuiciumă, nu aruncă în opinia publică bisericească, între teologi, o experiență nouă, o vedere de-a lui, o încercare personală de-a înțelege un articol dintr'o dogmă.

Ne trebuie la teologie tineri cu spiritul în căutare veșnică. Aceștia cetesc, meditează, se transformă, veghează. Ei vor putea scutura și societatea largă din indiferența în care se găsește, transpunându-o în aceeași stare de căutare. Ne trebuie elita tineretului, pe care nici o preocupare, nici o știință nu o merită și nu o satisface, ca teologia.

Dr. D. Stăniloae.

Un joc periculos

De-abia apucat la cârmă și fără să fi avut vreme să ia cunoștință de situația exactă a țării și de soluțiile ce trebuiesc găsite pentru remedierea atâtor neajunsuri, guvernul actual își face de lucru unde n'are și se amestecă unde nu-i este de competență, anunțând că vrea să modifice Legea pentru unificarea bisericească în dispozițiile privitoare la alegerile pentru Adunările eparhiale. Tentative de acestea au

mai fost și sub guvernul Iorga. Acesta însă s'a plecat în fața imposibilităților legale și de fapt. Cu acea ocazie am arătat cât de nefundat și cât de grav în consecință este amestecul majorităților parlamentare ale unui guvern în viața bisericii și cât de greșit este să se creadă că modificările preconizate ar perfecționa întrucâtva susnumita Lege.

Declarăm și acum că nu recunoaștem nici un drept guvernului și parlamentului să legifereze în chestiuni privitoare la viața internă a bisericii. De asemenea ne exprimăm toată bănuiala asupra intențiilor cari stau la baza acestor tentative; cu atât mai mult, cu cât avem dovada că toate guvernele național-țărăniște inclusiv cel de azi, până acum, s'au silit să aducă Biserica ortodoxă, Biserica națională, într'o stare de inferioritate față de celelate culte.

Camera deputaților și statusul catolic ardelean

La tribuna parlamentului s'a ridicat din nou, nu mai știm a câtea oară, problema statusului catolic ardelean.

În ședința dela 19 August 1932, dl. I. Al. Vasilescu-Valjean, anunțând o interpelare în această problemă, arată următoarele:

Sub numele de «statul romano-catolic ardelean» se înțelegea, în era maghiară, o formațiune provizorie care, sub înaltul patronaj al regelui maghiar, și ca organ al ministerului de culte, administra o serie de bunuri publice și conducea diferite instituții educative și școlare, al căror ultim scop era desnaționalizarea Ardealului.

Consecvent convingerii sale, că guvernul român este îndreptățit de a lua singur măsurile pe care le cer interesele superioare ale statului, diferitele ministere, obligate de necesități urgente, au și procedat la luarea unei serii de dispoziții.

Ministerul de justiție a stabilit (Nr. 112617 din 1931) necesitatea de a se proceda la dizolvarea statului catolic și la instituirea administrației de stat fără ca Vaticanul să mai fie în cunoștință în vreun fel.

În afară de autoritățile administrative, și organele judiciare ale țării au ținut să intervină cu măsuri concrete față de situația gravă pe care a creat o statul catolic în cursul ultimilor 13 ani. Astfel, parchetul tribunalului Cluj, constatând, în baza unei investigațiuni foarte minuțioase, situația frauduloasă și primejdioasă a organizației amintite, a dat un rechizitoriu categoric, cerând judecătorului de instrucție imediată punere sub sechestru a întregii gestiuni a acesteia.

Drept încoronare a tuturor acțiunilor amintite, ministerul de culte, sub iscălitura titularului său N. Iorga, a declarat, la 14 Mai 1932, că statul catolic a ajuns în posesiunea bunurilor sale «*prin mijloace dolosive*», prin «*uzurpare, mistificare și abuz*», — și că acele averi sânt ale statului român și că o cedare a lor pe seama statului catolic «*ar echivala cu renunțarea benevolă asupra unor bunuri care fac parte din patrimoniul statului*».

Cu toate aceste concluzii limpezi și categorice din actul Nr. 66.024 dela 14 Mai 1932 al ministerului de culte, printr'un joc de neînțeles al capriciilor, în ziua de 30 a aceleiași luni, fostul ministru de justiție al guvernului, după tratative suspecte cu conducătorii statului catolic, declarat de atâtea ori «*illegal*» și «*primejdios*», a încheiat la Roma, în numele României, un acord cu Vaticanul, prin care nu numai că se menține statul catolic de până aici, — ce e drept sub un nume nou, — dar i se dă o sferă de activitate și mai largă, și ceace este mai grav, toate imobilele, din care o parte statul român le și trecuse, prin sentință judecătorească, pe numele său, se dau în posesiunea nelimitată a noului stat catolic!

Oratorul roagă să i se pună la dispoziție toate dosarele respective dela ministerele de culte, externe și de justiție.

În cazul când guvernul ar ratifica acest acord, statul român ar pierde o avere de peste un miliard care este a lui.

Reducere. Pentru procopsirea partizanilor politici s'au creat la noi, între alte posturi, și cele 11 subsecretariate de stat. Sporul acesta pare că a pus pe gânduri până și pe un grup de parlamentari național-țărăniști, care a hotărât să facă un memoriu unde se cere să se reducă numărul acestor subsecretari, mai ales când nu fac altceva decât îngreunează bugetul. Prin această reducere, guvernul ar fi scutit de-a concedia un prea mare număr de alți funcționari.

stră, instalând încă în acel an 1894 în una din clădiri școala confesională, după ce mai înainte a fost adaptată în mod corespunzător, celelalte proprietăți le-a cumpărat comuna politică și particulari.

Bieții strămoșii noștri din Tohanul-nou zece ani n'au avut biserică, serviciile religioase le îndeplineau cei doi preoți prin câte-o casă din cele nou ridicate. Ca să-și ridice ei biserică din puterile lor proprii, — în misera stare în care se aflau, — era imposibil. Aflând despre aceasta marele negustor și filantrop român ortodox Ioan Boghici din Brașov, acela care a făcut cu a sa cheltuială și alte biserici, s'a îndurat, și la anul 1779 a zidit biserică ce o avem astăzi, cu hramul «Intrarea în biserică», ce se prăznuiește la 21 Noemvrie a fiecărui an, înzestrându-o cu icoane, odoare, cărți și alte utensilii bisericești. Pe sfânta masă (Prestol) e săpat în pe-

tră această inscripție cu litere cirile: «Făcutus'au această sfântă biserică de dumnealui jupân Ioniță Boghici întru vecinica pomenire Ano Hs. 1779».

Numele ctitorului și al familiei sale scrise pe «Dipticul» sau pomelnicul, ce se păstrează în sfântul altar, se pomenesc peste tot anul la sfintele servicii, dar mai ales la praznicul hramului și în noaptea de Vinerea mare, când să ocolește biserică.

Din obiectele mai de valoare, dăruite de ctitorul Ioniță Boghici, mai avem cele patru icoane împărătești, pictate de zugravul Constantin Popovici la 1779 Febr. 20, și un sfeșnic de alamă cu două brațe din 1723. Din cele ce le-ar fi adus cu sine dela Tohan preoții Mihai și Oprea, nu avem decât o sfântă Evangheliă tipărită la București la 1682 «din porunca și cu toate cheltuielile Prea înuminatului și Prea înălțatului domn și și obləduitor a toată țara românească

Ioan Șerban voevod, adevăratul nepot Prea bunului bătrân Șerban Basarab-voevod, Ispravnic fiind Prea sfințitul Kir Teodosie, mitropolitul țării exarc laturilor».

Această Evangheliă a fost dăruită bisericii din Tohan (vechi) de preotul Vasile cu notița scrisă de mâna lui proprie tot cu litere cirile: «Anul 1720 Mai 22: Cumpăratu-sa aceasta sfântă și dumnezească evangheliă de preotul Vasilie și s'a dăruit sf. biserici în Tohan slujind și (un cuvânt nedescifrabil) la acea sf. biserică, pentru ca să-l pomenescă la sf. pomenice în veci».

După moartea preoților Mihai și Oprea, sau încă trăind unul sau altul din ei, — lmi spuneau bătrânii, că ar mai fi fost un preot din familia Brătulescu, dar care, din cauză că avea o mare teamă de câinii din sat, — ar fi renunțat la parohie.

Data morții acestor trei preoți

nu se știe, nefiind introduse matriculele parohiale. Acestea s'au introdus aici cu începutul anului 1793, cu iscălitura parohului Bucur Popovici, mai târziu și Bucur Popovici Pușcașu. Se crede că acesta a funcționat ca preot în comuna aceasta înainte de introducerea matriculelor (1793). El a trăit până la 5 August 1809 având vârsta, — conform matriculei morților, — 75 ani. Încă în decursul păstoririi sale, în anul 1805 Iunie 29, s'a hirotontit ca al 2-lea preot Stan Băncilă, din Zărnești, de către episcopul Aradului Pavel Avacumovici. El a funcționat ca paroh aici până la 26 Ianuar 1841, când a răposat, adevă 35 ani, 6 luni și 10 zile.

După moartea lui a fost hirotontit ca preot-paroh la 8 Februar 1841 de episcopul Vasilie Moga tinărul Stan Băncilă. El a murit la 26 Iunie 1870 în etate de 50 de ani. A servit deci bisericii sale 29 ani, 4 luni și 20 zile.

Sfântul Sinod, îngrijorat de inmixtiunea nepermisă a guvernului, de-a anula alegerile eparhiale, s'a întrunit în ședință în ziua de 23 I. c. spre a discuta situația ce s'ar crea bisericii prin acest act de provocare și abuziv.

După informațiile primite, **alegerile eparhiale nu se anulează**. Ear pentru eventualele abuzuri, săvârșite la alegeri în unele eparhii din **vechitul regat**, o anchetă va face necesarele cercetări în cadrele autonomiei bisericii noastre și a intereselor ei vitale.

Edificiile școlilor confesionale

În **Neamul Românesc** de Duminică, 21 August 1932, s'a publicat, pe întâia pagină, un articol în care se afirmă că episcopii noștri ortodocși din mitropolia Ardealului **«dau ordine preoților: să dea afară din localurile fostelor școli confesionale pe învățătorii de stat, ear școlile să plătească chirie pentru sălile de clasă»**...

Știrea, dată în forma aceasta, este neexactă: nu s'a dat nici un ordin, din partea bisericii, ca «învățătorii să fie dați afară din localurile școlare confesionale». S'au îndrumat însă organele parohiale, ca pentru edificiile școlilor noastre confesionale, folosite astăzi de școală de stat, să ceară chirie corespunzătoare dela comitele școlare și să încheie cu ele contracte de chirie, cari se înaintează consiliului eparhial spre aprobare. Măsurile luate de superioritatea bisericească, datoare să îngrijească, acolo unde se poate, de **case parohiale** în cât mai multe parohii, nu înseamnă «darea afară a învățătorilor din localurile școlare confesionale».

Guvernul însă are puțința de-a veni în ajutor. Sumele jertfite, b. o. pentru un plimbăreț național în străinătate, ar fi de ajuns pentru achitarea chiriilor dela cel puțin zece edificii școlare. D'apoi sumele acordate celorlalți partizani, căpătuți în slujbe grase... Unde mai pui sumele sinecuriștilor!

Nu este nevoie prin urmare de **statificarea**, sau mai exact, de confiscarea, **localurilor școlare confesionale**, de care pomenește articolul din **Neamul Românesc**, — ceace n'ar fi altceva decât o pornire de-a răsturna ordinea și legea.

În timpul văduviei parohia a fost administrată de capelanul Leontin Pușcariu dela biserica veche din Sohodol.

Acum, intrat fiind în vigoare «Statutul organic» al neuitatului Mitropolit Șaguna, — pentru ocuparea văduviei parohiale, comitetul parohial local a publicat concurs în foaia oficială «Telegraful Român», iar sinodul parohial electoral ținut în Septembrie 1871 sub conducerea protopopului tractual Ioan Mețianu, mai târziu arhiepiscop și mitropolit, — a ales de paroh pe absolventul în teologie și candidatul **Ilarie Plotogea** din Poarta-Bran. Acesta a fost hirotonit întru preot-paroh de marele Arhiepiscop și Mitropolit Andrei Șaguna la 29 Decembrie st. v. 1871, iar în 1 Ianuar st. v. 1872 a fost introdus în funcție. Astăzi deci, în 6 Iulie 1932, este în al 61 an de preoție, plus 2 ani ca învățător diriginte la școala

Ne apărăm dreptatea

E cunoscută întâmplarea dela Blaj, cum primăria a oprit cu poliția clădirea capelei ortodoxe, lucru ce persistă și astăzi, cu toate că instanțele judecătorești dela Cluj au obligat primăria să intre în legalitate.

Cazul e interesant prin aceea că demască încă una din metodele iezuitice, cu care belicoșii Unirii speră să convertească lumea la catolicism.

Dar e vrednică de admirat dibăcia cu care confrății din mica Romă știu să se ascundă după deget, apărându-se cu naivitate: doar aici e primăria, unde e dar confesiunea, unde este ierarhia unită?

Aici răspundem: unde să fie? În umbră, în întunec, căci sânt fiii ai întunecului; altfel, ar ieși la lumină și ar spune verde că nu vreau ca biserica ortodoxă să fie așezată în centrul orașului, — ci la periferie, cam pe unde se aruncă gunoaietele.

Credincioșii noștri din Blaj, care-și apără proprietatea contra ofensivei confrăților, sânt taxați de «borfași de rând», în același ziar. Un nou caz de adăogat la morala cazuistică.

O, clarissimi, illustrissimi... sau mai corect simplicissimi!

Parastas. În 15 August, la Adormirea Maicei Domnului, s'a celebrat, în biserica din Tohanul-nou, parastas pentru răposatul general Moșoiu, fiu al acestei comune. Au celebrat serviciul bisericesc protopopul V. Stoicanea și preoții satului Ilariu Plotogea și Victor Plotogea. Părintele protopop a rostit o frumoasă cuvântare arătând vredniciile defunctului. Au participat la parastas, afară de membri familiei, locuitorii săteni și delegații comunelor vecine.

Organizați Oastea Domnului

capitala centrală din Bran, în 1867/8 și 1868/9, și doi ani ca notar al comunei colective Bran, 1870—1871. Are deci astăzi 65 ani de serviciu public.

Simțindu-se necesitatea, în toamna anului 1910, a fost hirotonit întru al 2 lea preot, fiul părintelui Ilarie, absolventul în teologie Victor Plotogea, de către Mitropolitul Mețianu, astfel că în prezent el conduce și cele rituale și toate agendele oficiului parohial. —

Noii locuitori ai nou înființatei comune Tohanul-nou, sfătuiți de juriconsultul, avocatul cunoscut sub numele «**Coconu-Baiu**» din Zărnești, au improcesuat statul austriac pentru despăgubirea proprietăților lor, confiscate de acel stat. Procesul l-a purtat numitul avocat, «**Coconu-Baiu**», căruia după multe și grele călătorii pe la Viena și după multe târăgăneli, în fine i-a succes a câștiga procesul,

Meditații*

Orcine care va mărturisi pentru mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și eu pentru el înaintea Tatălui meu din cer. Mat. 10, 32.

Multe persoane, care nu se tem nici de boală, nici de durere, nici de orce pericol, tremură înaintea oamenilor, pe cari lumea li numește mari. Aceștia le impun prin titlurile lor, prin marea bogăție ce-o posed, prin renumele lor. Anumiți creștini cad pradă acestui ascendent, trupesc în esența sa, și înaintea acestei mări aparente își pleacă capul și ei asemenea închinătorilor de idoli. Avem de-a face aici cu o lipsă de demnitate și cu o lipsă de curaj.

Este atât adevăr în cuvintele acestea! Pe câți dintre cei cari-i cunoaștem, nu-i subjugă opiniunea publică, sau o tradiție păcătoasă cu care nu au curajul s'o rupă.

De exemplu: la Sibiu există obiceiul ca atunci când se trece pe dinaintea unei biserici, să nu te sinchisești de loc; nici măcar o cruce pe furis să nu-ți faci; nu căci te văd cei din jur și, vezi Doamne, e jenant. La alte confesiuni și la alte națiuni, și chiar la noi în vechiul regat, se face altfel. Atunci când se trece pe dinaintea unei biserici, pe altarul căreia Hristos este pururea prezent, acest Hristos este salutat prin ridicarea pălăriei și închinat prin facerea semnului crucii.

Asemenea este și la trecerea unui convoi mortuar; foarte puțini sânt aceia cari, la noi dau mortului un ultim salut prin respectuoasa descoperire. Acest obicei de-a se descoperi îl putem doar lua iar dela frații de dincolo. Există pretutindenea aproape, în lumea creștină și în Apus și în Răsărit. Din Paris la Atena, m'am convins personal despre el.

Iar noi aici, din lipsă de curaj și de teama celor din jurul nostru, nu dăm omagiul care imperios se impune, lui Dumnezeu, și nici cel mai elementar respect celor cari-și ultimul lor drum.

Să lăsăm această temere nejustificată față de lume și să ne îndeplinim îndatoririle ce le avem atât față de Dumnezeu, cât și față de semenii noștri.

Căci neavând curajul să mărturisim pe Tatăl înaintea oamenilor, nici Fiul nu se va mărturisi pe noi la Tatăl. *Gh. Secaș.*

* Adaptări după autori diferiți, din limba germană și franceză.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. S. Mitropolit a plecat Luni seara, în 22 August, la București, în afaceri importante bisericești de unde s'a reîntors Joi, dimineața la 25 August c.

Congresul universal pentru pace, al 29-lea, se ține la Viena între 4 și 9 Septembrie 1932. Desbaterile sale sânt așteptate cu mare interes, deși organizația n'are caracter de oficialitate.

RECTIFICARE. Examenul de seștiuni de toamnă la Academia teologică «**Andreiană**» — de corigență, anuale și fundamentale — încep **Vineri**, în 16 Septembrie 1932.

Bilete nouă de una mie lei, având imprimată figura Regelui Carol II, se pun în circulație luna viitoare.

Trenuri automotoare. Căile noastre ferate promit a se cuminti. O norocoasă inovație, — putea să se facă mai de grabă — este trenul automotor. Cel dintâi s'a introdus Sâmbătă în 20 August 1932, pe linia București—Predeal. Trenuri similare, cu tarif potrivit, introduse pe cât mai multe linii, vor putea face concurență serioasă autobuselor. Acestea, cu tariful moderat, continuă deocamdată să aducă pagube simțitoare căilor ferate cu tariful lor exagerat.

Examene de admitere și înscrierile la Academia de muzică și artă dramatică: Cluj, se țin în zilele de 21—27 Septembrie. Informațiuni la Rectoratul Academiei.

La «**Sf. Ștefan**». Săptămâna «Sfântului Ștefan», la Budapesta, începe în ziua de 21 August, serbările lui țin șapte zile încheiate. Înainte de război, în aceste serbări se făcea pomenire de creștinătorul maghiarilor, de regele lor Ștefan; după război manifestările pioase din trecut au degenerat în demonstrații politice iredentiste, în care sânt atrași și ungerii de peste hotare: din România, Cehoslovacia și Iugoslavia. În anul acesta au sosit la Budapesta, din statele successorale, 60 mil de străini. Minoritarii noștri, primind doza de iredentism, necesară până la viitorul an, se înapoiază în patria «valahă», pentru a lucra în consecvență: la subminarea temeliei statului român. S'a făcut la Budapesta, și de astă dată, cea mai oarbă manifestație șovinistă, ce nu poate duce decât la război... Să luăm aminte!

silind statul să plătească în favoarea celor desmoșteniți o anumită sumă de bani. Acești bani, în mare parte s'au împărțit celor din comună; dar fiindcă mulți dintre foștii proprietari emigraseră fără să li se știe locul, iar alții muriseră fără moștenitori, o sumă de 30 mii, neavând cui să se împartă, s'a predat Consistorului din Sibiu spre administrare și crearea unui fond, căruia i s'a dat numele «**Fondul de 30 mii**».

Nepotul «**Coconului Baiu**», fericitul în Domnul, protopop și paroh al bisericii sfintei Treimi din cetatea Brașov, Bartolomei Baiulescu, la o întrunire preoțească lmi spunea: «Părinte Ilarie, voi Tohănenii-noi aveți un drept nediscutabil asupra fondului de 30 mii, căci din banii strămoșilor voștri s'a creat el, — la nevoie cereți să fiți ajutați».

Bună și adevărată vorbă, care mi-a pătruns adânc în inimă. Biserica

noastră zidită de ctitorul Ionel Boghici la 1779 pentru cele 60 familii, astăzi, pentru aproape 300 familii, a devenit mică și neîncăpătoare, așa că venind timpuri mai prielnice sântem hotărâți să zidim alta, spațioasă, corespunzătoare numărului credincioșilor. Atunci, — după cuvântul evangheliei: «**Bate și îl se va deschide**», vom bate și noi, tohănenii-noi, la ușile organelor superioare competente și, — bazați oarecum pe cele arătate mai sus, — vom cere ajutorul pentru ridicarea unui nou lăcaș dumnezeesc, fie acela din orce fundațiune arhiepiscopicească. Am firma credință că nu vom fi refuzați.

Pr. Ilarie Plotogea.

Organizați Reuniuni de femei

Nr. 67/1932

(16) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Nemșa, din protopopiatul Mediaș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Sesiune de 9 jug. cad. din care 2 jug. fânaș.
2. Locuință în natură.
3. Stola uzitată în parohie.
4. Lemne de foc care se vor cere dela comuna politică din pădurea comunală.

Concurenții își vor înainta cererile cu actele necesare subsemnatului oficiu protopopesic în termenul indicat, având a se prezenta cu prealabila încuviințare a protopopului la biserică spre a fi cunoscuți de popor.

Mediaș, 20 Februar 1932.

Oficiul protopopesic ort. rom. Mediaș în înțelegere cu consiliul parohial concernent.

Ioan Crăciun,
protopop.

Concurs

Se publică concurs pentru aprovizionarea internatelor celor două școli normale de băieți și fete din Sibiu, în anul 1932/33, cu următoarele alimente:

1. Carne de vită, de porc, de vițel, untură de porc, slănină crudă și afumată.
 2. Făină calitatea I-a pentru făcerea pâinii, pentru gătit, gris.
 3. Colonițele necesare internatelor.
 4. Toate alimentele vor fi numai din calitatea I.
- Ofertanții vor înainta ofertele până la 25 August a. c. la direcțiunea școlii normale de băieți Sibiu, unde se pot vedea condițiunile.

Sibiu, 10 August 1932.

(15) 3-3

Direcțiunea.

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

HRISTU ANDRUTSOȘ
profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA
bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată

de

Dr. DUMITRU STANILOAE
profesor la Academia teologică „Andreiană”

Prețul Lei 300.—, plus spese poștale Lei 20.—

Librăriilor și direcțiunilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

A apărut și se află spre desfacere la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Misterele spionajului

Spion și spioane celebre,
mijloace și procedee de spionaj, propagandă, terorism, etc.

de

Gi I. Teodorescu și Cpt. A. Hristescu
Prețul Lei 100.—, plus spese poștale Lei 10.—

Anunțuri și publicații se primesc cu prețuri cumpătate, la administrația ziarului:

Telegraful Român

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare:

Vino după mine!...

Meditații pastorale mult folositoare Clerului din ziua de azi

de

Dr. IOSIF HRADIL
profesor de teologie

Prețul Lei 25.—, plus spese poștale Lei 10.—

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare

Introducerea în sfințele cărți ale**Testamentului nou**

de

Arhiepiscopul-Mitrofor

Dr. VASILE GHEORGHIU

profesor titular al studiului biblic și al exegezei T. N. la facultatea de teologie din Chișinău

Prețul Lei 480.—, plus spese poștale Lei 20.—

Dela Librăria Arhidiecezană se pot procura

Notițe despre întâmplările contemporane

de Ioan cav. de Pușcariu. Prețul Lei 100, plus spese de postă Lei 15

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se poate procura:

Confesiuni și Secte

studiu istoric-misionar

de

Arhierul

Grigorie Leu Botoșăneanu

Prețul Lei 120.—, plus spese poștale Lei 10.

A apărut

și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Monografia

comunei bisericesti rom. ort. a Sfintei Treimi din Brașov-Tocile.

de

VASILIE SFETEA

paroh.

Prețul Lei 80.— plus spese poștale Lei 10.—

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Viața lui Isus

de

Giovanni Papini

în românește de

ALEXANDRU MARCU

Prețul Lei 180.—, plus porto poștal Lei 15.—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se pot procura

Icoane sfinte

pe hârtie, în toate mărimile și de execuție foarte frumoasă.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate comanda

ACAFTISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni

legat foarte fin, în plus, cu copcii și aurit. Prețul de Lei 450.—

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului

Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la Librăria Arhidiecezană în Sibiu

Prețul: 25 Lei

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se pot procura, manualele de religie aprobate de Sf. Sinod pentru școlile primare:

NICOLAE CRIȘMARIU

Istorie biblice ed. IX Lei 22

Istorie bisericești „ V „ 20

Catehism „ V „ 20

A apărut în Biblioteca

La Vatra sufletească a Neamului Nr. IX

Cum s'a făcut unirea cu Roma în Ohaba-Forgaciu?
(Banat)

Demascarea unor siluiri și fraude

de

Dr. Gh. Ciuhandu
consilier-referent eparhial, Arad.

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. Prețul Lei 25.—, plus spese Lei 5.—.

La Librăria Arhidiecezană, Sibiu, se găsește de vânzare:

Cartea de bucate**POFTĂ BUNĂ,**

de ZOTTI HODOȘ. *Partea I completă*, cu multe rețete de bucate obișnuite mai ales în Ardeal și Banat. Conține:

In partea I A.: Supe, asiete, pești, rasoluri și sosuri. Prețul 20 Lei;

In partea I B.: Prăjituri, torte, cofeturi, creme, parfe-uri, înghețate, dulceturi, compoturi, numeroase menu-uri ș. a. Prețul: 20 Lei.

Trimisă prin poștă 5 Lei mai mult

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu

prețuri moderate

Reclama este sufletul comerțului**Anunțuri și reclame**

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebunțat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

Istoria Desrobirii Religioase a Românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

SILVIU DRĂGOMIR

profesor universitar, membru al Academiei Române

Vol. II

cu 75 documente anexate.

Prețul Lei 400, plus spese de poștă Lei 20.

Volumul I costă Lei 200

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate procura

ATLAS

pentru

Istoria Bisericii Universale

intocmit sub

Indrumările dlui Teodor M. Popescu
profesor la Facultatea de teologie din București

de

Pr. Marin Popa-Nepoiu

cu colaborarea dlui

Ion M. Popescu-Romanați

studenți

Prețul Lei 100, plus spese poștale Lei 15.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se poate procura

Cartea misionarului

Indreptar cultural

de

Gh. D. Mugur și V. Voiculescu

Prețul Lei 80.— plus spese poștale Lei 15.—

Au apărut:

Manuale de limba română
de E. HODOȘ

I. Carte de citire și Gramatică
pentru clasa a 4-a secundară;

II. Noțiuni de Stilistică și Poetică și Carte de citire
(pentru Istoria Literaturii); și

III. Elemente de Ist. Literaturii

Se găsesc de vânzare la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANA în Sibiu

La Librăria Arhidiecezană a sosit și se află de vânzare

Viețile Sfinților

în limba moldovenească

Intocmite pe temeiul cărților «Viețile Sfinților» ale

Sf. Dimitrie al Rostovului

tipărită în tipografia Sinodală din Moscova cu completări, însemnări lămuritoare și chipurile sfinților

Luna Mai (1-15)

Cartea întâia

Prețul Lei 225.

În editura Sfintei Mănăstiri-Neamțu, a apărut

Urmarea lui Isus Hristos

Ed. II-a. Prețul 35 lei

Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul, plus spesele de poștă Lei 10, prin mandat postal.